

Posudek diplomové práce

Jan Fialka, Mor v Rakovníku roku 1680. Praha, PedF UK, 2008. Stran 109 a obrazové přílohy.

Předkládaný text zúročuje dlouhodobou práci nad tématem, která byla původně zahájena v rámci úže vymezených seminárních prací. Autor postupně zpřesňoval své postupy a dospíval ke konkrétnějším a relevantnějším výsledkům. Podařilo se mu nakonec vytvořit seriózní regionalistické zpracování, které rozšiřuje mozaiku našich znalostí o průběhu jedné z nejhorších morových epidemií v závěrečné době masového šíření této choroby.

Jako objekt zkoumání posloužilo královské město Rakovník, v jehož případě jsme podobnou sondu dosud postrádali. Zároveň je u této lokality nutno konstatovat také dosti slabou míru zpracování tamních dějin, pokud jde o období pozdního 17. i celého 18. století. V tomto směru autor nabízí text, který by mohl být východiskem pro další práce o tom období dějin města, které zatím nelze s jistotou označit za úpadkové ani výrazně vzestupné.

V stručném úvodu práce schází aspoň stručná charakterizace pramenů a literatury, se kterými autor pracoval, přestože autorův vztah k pramenům i odborným zpracováním lze vyčíst z následujících částí jeho práce. V závěru bohužel chybí seznam použitých archivních pramenů.

Textu o situaci v Rakovníce autor předřadil poměrně rozsáhlou kapitolu obsahující obecné informace o moru a způsobu boje proti němu v prostředí Čech a Moravy. Vzhledem k rostoucí popularitě výzkumů tohoto typu by bylo možné rozšířit okruh citované odborné literatury o další tituly. Týká se to i regionální produkce. Je možné, že autor se nechtěl nechat předběžně příliš ovlivnit výzkumy historiků, zkoumajících konkrétní dopady moru v jiných lokalitách. Na druhé straně se tím připravil o možnost přihlédnout k pracovním postupům a výsledkům podobných výzkumů a do jisté míry se tak poučit a inspirovat u jiných autorů.

Při zpracování rakovnického případu se autor opřel především o prameny soupisového charakteru uložené jak v Rakovníku, tak i v Praze, srovnával je a pokusil se upozornit na specifika a míru věrohodnosti jednotlivých soupisů. Ve fondu Archivu města Rakovníka zároveň zpracoval s některými materiály ze staré městské registratury, což je třeba vzhledem k nedokončenému uspořádání fondu jen přivítat a ocenit.

Rozborem údajů obsažených v matrikách i v dodatečně pořizovaných soupisech zemřelých se autorovi podařilo vykreslit jak chronologii šíření nemoci v rámci města, tak - do jisté míry - i

topografické aspekty tohoto jevu. Zároveň autor naznačil možné dopady prudce zvýšené úmrtnosti na další život města i to, jak jimi operovala městská správa ve vztahu k ústředním úřadům. Některé autorovy závěry považuji za vsutku objevné a inspirativní.

U většiny zkoumaných otázek si jistě lze představit další upřesnění výsledků, pokud by autor mohl využít hlubší znalosti rakovnického života v desetiletích, která předcházela i následovala po r. 1680. Dosažení této míry poznání však nebylo v časových možnostech autora, protože by musel přikročit ke studiu některých dalších městských knih, zejména tzv. knihy rokovní. Bylo by neméně zajímavé zjistit, jak během moru vypadalo úřadování ve městě po stránce míry intenzity i okruhu projednávaných problémů atd.

Práce kladla na autora značné paleografické i jazykové nároky, které autor dokázal překonat a vyrovnal se s tématem úspěšně. Proto jeho práci doporučuji k obhajobě. S ohledem na některé výše uvedené kritické výhrady zůstávám u hodnocení mezi známkami „výborně“ a „velmi dobře“ s tím, že o konkrétním výsledku rozhodne i průběh obhajoby.

V Praze 5. ledna 2009